

[Albrechtsen]

den kontrol, som skulle foregå gennem det udenrigspolitiske nævn. De erfaringer, jeg har fået i det stykke tid, jeg har været medlem af nævnet, tyder på to ting.

For det første at det trods alt er lykkedes at få en lidt grundigere behandling af emnerne i nævnet. Jeg kan på grund af hemmelighedskravet jo ikke beskrive det mere detaljeret her. I al beskedenhed tror jeg nok, at det skyldes ikke mindst venstrefløjens repræsentanter i nævnet og disses målbevidste arbejde på at få sagerne gennemarbejdet, at det i højere grad sker.

For det andet er der en alvorlig udvikling i nævnets arbejde, som peger i den stik modsatte retning, og her er det, at jeg håber, at der vil være flertal trods alt for en forbedring. Det er spørgsmålet om rækkevidden af grundlovens § 19, stk. 3, som også ministeren var inde på. Stod det til regeringen, ville der stort set ikke være nogen kontrol. Regeringen har klart vist, at den anlægger en overordentlig indskrænkende fortolkning af § 19, stk. 3. Spørgsmål af større udenrigspolitisk rækkevidde skal regeringen rådføre sig med nævnet om, inden der træffes beslutning i NATO. Efter regeringens praksis og den fortolkning, regeringen har givet udtryk for i de spørgsmål, der er besvaret her i folketinget, er der faktisk næsten ingen spørgsmål, der efter regeringens opfattelse er så vigtige i NATO, at de er omfattet af § 19, stk. 3.

Jeg vil godt belyse det med to eksempler. Det er velkendt, at FOFA-doktrinen sidste år med dansk tilslutning blev godkendt i NATO, uden at nævnet forinden var orienteret.

Vi har så spurgt, om den bredere konceptramme for hele NATO-krigsførelsen, som nu er på vej, og som formentlig vil blive godkendt på NATO-mødet i december, er en sag af så vidtrækkende betydning efter regeringens opfattelse, at den er omfattet af grundlovens § 19, stk. 3. Det har ministeren endnu ikke kunnet tage stilling til, og det er jo i sig selv fantastisk. Ministeren har i sine besvarelser ikke villet love folketinget, at der sker en forhåndsorientering om det spørgsmål, inden beslutningen træffes med dansk tilslutning på NATO-mødet i december, og det er i virkeligheden også fantastisk.

Hvis der er noget, der er omfattet af grundlovens § 19, stk. 3, må det da være en beslutning som den om de samlede retningslinjer for NATOs krigsførelse, som man nu

lægger op til i december, men det er altså ikke regeringens opfattelse. Regeringen vil i hvert fald ikke garantere, at det er regeringens opfattelse.

Hvis grundlovens § 19, stk. 3, overhovedet skal have mening, må denne beslutning være omfattet. Den vil have betydning for fastlæggelsen af det såkaldte dybe slag. Den vil medføre en sænkning af atomtærsklen. Den vil medføre en hurtigere eskalering i tilfælde af krigsudbrud. Den vil være retningsgivende for indkøbet af en lang række nye våbenprogrammer med våbentyper af meget offensiv karakter eller til meget offensivt brug. Den vil kort sagt have den allermest vidtrækkende betydning for vores fremtid. Hvis den beslutning ikke er omfattet af § 19, stk. 3, hvad er så? Vi må slutte, at så skal der en krigserklæring til, for at grundlovens § 19, stk. 3, træder i kraft.

Hr. Thoft har allerede nævnt spørgsmålet om kortdistanceatomvåbnene. Jeg skal heller ikke foregribe den debat, vi skal have på onsdag om det spørgsmål, men kun nævne, at her har vi et helt parallelt eksempel. Vi har også flere gange her spurgt ministeren: er det en beslutning af en sådan rækkevidde, at den er omfattet af grundlovens § 19, stk. 3? Det har ministeren ikke kunnet oplyse. Vi har ikke kunnet få at vide, om det efter regeringens opfattelse er sådan, at nævnet vil blive orienteret forud for, at der bliver truffet beslutning om dette.

Nu har vi sikret, at folketinget får lejlighed til at fastlægge en politik, fordi det er så vitalt et spørgsmål, at der ikke må kunne ske det, at der bliver truffet en beslutning med dansk tilslutning, uden at folketinget har været hørt i sagen. Det er jo ganske indlysende. Men stod det til regeringen, var dette altså ikke blevet sikret, og det viser, hvor langt ude vi har været med denne regering i forhold til spørgsmålet om demokratisk-parlamentarisk kontrol.

Så hæftede jeg mig meget ved den bemærkning, som den socialdemokratiske ordfører kom med, nemlig at pligten efter § 19 i grundloven omfatter de eksempler, som er nævnt i bemærkningerne til dette forslag. Det var en meget vigtig bemærkning, for den betyder, at der er et flertal i folketinget, som er enig med forslagsstillerne i, at de eksempler, som jeg her har nævnt på, hvad der i forhold til grundlovens § 19, stk. 3, er vidt-